

Slovenska beseda

Uredništvo in uprava: Beethovnova ulica št. 6 - Cekovni račun št. 17.152 - Izhaja mesečno - Naročnina: Letno 20 din, polletno 10 din

Številka 9

V Ljubljani, 14. novembra 1939

Letnik III

Dr. Puc Dinko.

Nad breznom

Razvoj svetovnega gospodarstva v sedanji vojni za nevtralne države ni razveseljiv. Razen ameriških držav, ki bodo sedaj vsled ukinitve prepovedi izvoza orožja zaslužile pri kupcijah z Anglijo in Francijo milijarde dolarjev, se drugim nevtralcem, osobito v Evropi, ne godi dobro.

Tudi nam ne. Naša izvozna trgovina je padla skoro za polovico. Dovoz surovin je zelo omejen zaradi česar imajo industrijska podjetja težave. Živila odteka po rednih transportnih črtah v vojujočo se Nemčijo, deloma pa pronicajo neopaženo ob mejah skozi steno naših obmejnih organov. Posledica je porast cen najvažnejšim življenjskim potrebščinam.

Izredno hud udarec za slovenske konsumente je porast cen žita in kruha, ki znaša že pol dinarja na kg. To pomenja na leto višjo obremenitev Slovenije za 40—50 milijonov dinarjev. To obremenitev bodo predvsem občutili ravno najrevnejši naši sloji, delavci, kajzarji in nameščenci. Ta podražitev je tem občutnejša, ker se je podražil istočasno tudi krompir in koruza, da ostalih življenjskih potrebščin niti ne omenjamo.

O izboljšanju prejemkov državnim in samoupravnim nameščencem ni govora. Tozadevne govornice, ki so se razširile po nastopu nove vlade, so bile uradoma demantirane. Možnost zaslužka in dela pa pada.

Kakor vse druge nevtralne države imamo zaradi vojne tudi mi povišane izdatke. Razumljivo je, da «ne moremo spati, če gori sosedova hiša». Toda z ozirom na slabo letino ter slab gospodarski zaslužek je davčno breme, ki se stalno dviga, vseeno zelo težko.

Sedaj razumemo, kaj pomeni «vojna živce». Živeti v neprestani negotovosti in napetosti, trpeti pomanjkanje in lakoto, boriti se z vsakodnevnimi težavami, ne da bi človek vedel, kdaj bo konec, — to zmore brez škode le narod, ki nima samo trdne volje, ohraniti to, kar ima, marveč, ki ima tudi neomejno zaupanje v svoje voditelje, ki ima pred seboj jasne cilje in točno načrtano pot. Tak narod lahko mnogo pretrpi, zlasti ako so bremena pravično porazdeljena. Vsi morajo doprinesati enake žrtve v primeru s svojim imetjem, vsi enake žrtve, kadar gre za kri in življenje, vsi enake žrtve, kadar gre za glad in pomanjkanje. Narod, ki veruje, da žrtve ne bodo zaman, je v stanu prenašati ogromno trpljenje.

Tak narod je bil srbski narod v svetovni vojni. On je vedel, da se bori za svobodo svojo in svojih bratov; veroval je v zmago pravice in s tem v svojo zmago; imel je trdno zaupanje v svojega vladarja, v svojo vlado in svojo vojsko.

Dvomimo, da smo danes duhovno tako jaki kot je bil takrat srbski narod. Dolga leta strankarskih borb so zameglila ljudem poglede; ni zaupanja več v politične voditelje, ker ni videti smotrenega dela za dolgo dobo, marveč le provizorične ukrepe, da se izognemo hipnim zadregam, ki so večkrat zelo demagogične narave.

Dokazov ni treba iskati. Še lani je bila večina «politikov» proti federativni ureditvi države. Danes je večina za tako ureditev. Demokracija je geslo, ki jo nosijo vsi na jeziku, kar pa ni bila nikaka ovira, da so se senatske volitve izvršile po sistemu, ki ga vsi, ki so bili izvoljeni in ki so volili, obsojajo, — vsaj v javnosti, če ne že tudi na tihem.

K hrvatskemu vprašanju smo dobili še srbsko in slovensko. To baje ni tako pereče in nujno, ker je baje Slovenija združena v enem taboru. To dokazujejo menda vsi oficijelni predstavniki in tudi ravnokar izvedene senatorske volitve. Podoba je, da so tudi oni, ki gledajo Slovenijo iz Zagreba in Beograda, pozabili, da so bili še pred nekaj leti ti predstavniki docela iz drugih taborov; pozabljajo, da barva sama gmote ne more izpremeniti.

Tako živimo sredi razburkanega morja: brez programa, brez cilja; iz roke v usta od danes do jutri. Nihče ne ve, kaj bo naša naloga jutri. Kamor pogledaš — praznina.

Zdi se nam, da vidimo reko, ki je zamrznila. Težki ledeni okovi so jo pokrili in trop veselih drsalcev drsa po beli odeji. Toda pod ledeno skorjo vre, šumi in vrši. Bližajo se vetrovi z juga, ledena skorja postaja tanjša in tanjša. Slutimo vremensko spremembo, čutimo jo, slišimo vihar, ki prihaja. Le trop drsalcev pleše dalje svoj ples. Kajti bogovi zastrejo oči tistemu, ki ga hočejo ugonobiti.

Dr. M. Korun

J. N. S.

Vse tiste, ki ovirajo normalni razvoj konsolidacije, je treba odstraniti

Pri našem političnem delu čujemo od pristašev JNS večkrat očitke, da rušimo vrste «naprednih» Slovencev.

Čeprav očitek ni utemeljen in je neresen, hočemo nanj tudi na tem mestu odgovoriti.

Očitkarji so ljudje, ki mislijo, da leži bistvo slovenskega političnega boja in «naprednosti» v političnem protiklerikalnem delu in mišljenju. Oni drugačnega političnega udejstvovanja sploh ne poznajo ter so

odobravali in so vedno pripravljani odobravati vsako nedemokracijo, reakcionarno, teroristično, nesocialno ter slovenskim in državnim koristim škodljivo politično delo, samo, da je naperjeno proti «klerikalcem». To je glavno in edino načelo njihovega političnega boja. To so žalostni ostanki miselnosti iz dobe najhujših, najžalostnejših in — najneplodnejših bojev med liberalci in klerikalci v Sloveniji.

Današnji čas stavlja drugačne zahteve in probleme na dnevni red. Politična diferenciacija naj se vrši po stališču, ki naj ga zavzemamo do konkretnih vprašanj, kakor so: Ali smo za demokracijo in politične svobode, ali smo za sporazumno notranjo ureditev naše države, ali smo za enakopravnost Slovencev in Slovenije v naši državi, ali smo za socialno in gospodarsko enakopravnost vseh tvornih plasti naroda, ali smo za borbo proti izkoriščanju in privilegijem posameznikov, klik in koterij, ali smo za kulturno in versko strpnost... in še nešteta druga.

Po odgovorih na ta in druga vprašanja se mora vršiti opredeljevanje našega političnega življenja v bodoče. In tisti, ki najdemo enake odgovore, moramo iti in bomo šli skupaj. Mi zato ne rušimo, nego iščemo enakomisleče, da jih zedinimo v eno politično skupino.

Pri tem ne zakrivamo prepričanja, da se je JNS kot predstavnica razmeroma majhnega števila takozv. naprednih Slovencev, zaradi svoje politike v letih, ko je bila na oblasti, vsaj v Slove-

niji onemogočila. Tudi njeno preobrazovanje v zadnjem času, ko se je začela ob istih voditeljih in ob istem programu, pojavljati kot zagovornica demokracije in političnih svobod, sporazuma, slovenstva, proti čemur je takrat, ko je bila na oblasti, z vso vohemenco nastopala, ji izgubljenega zaupanja nikdar več vrniti ne more.

Pa ne samo to!

Mnenja smo končno, da je današnja vsedrjavna JNS — ne glede na njeno številčno šibkost — ostala, kakor je prav za prav vedno bila, izključno srbska hegemonistična stranka. V njenih vrstah ni Hrvatov, maloštevilni in brezvplivni so, kakor so vedno bili, Slovenci. Nujno bo zato vodila tudi v bodoče srbsko hegemonistično politiko. To se bo pokazalo prav vidno v bližnji bodočnosti, ko pride na dnevni red vprašanje ureditve cele države. V njej ni mesta za Slovenca.

Če smo mi torej iz vseh navedenih stvarnih razlogov zoper JNS in slovenski del njenega vodstva, ne rušimo vrst «naprednih» Slovencev, nego ravno kličemo vse slovenske napredne ljudi — napredne v dobrem in pravem smislu besede — da si skupno poiščemo novo politično orientacijo in če treba novo politično organizacijo, ki bo imela svoje kralje in delokrog na domačih tleh in ki bo iskala doma in v državi sodelovanje z sorodnimi političnimi skupinami in strankami.

Na združitve torej vabimo, ne na rušenje!

„Slovenska beseda“ in uradništvo

Vse državne uslužbenke je nujno potrebno obvarovati političnih vplivov

Državni uslužbenec je že od njega dni tisto bitje, ki je najbolj izpostavljeno različnim vplivom od zgoraj. Zato je ravno državni uradnik največji siromak pod režimi, ki nimajo korena v narodu. Vsak tak režim si skuša utrditi svoja tla s pomočjo uradništva, ker je ravno uradništvo tisto, ki ni v stanu, da bi se uspešno upiralo takim pritiskom. Tega se uradništvo tudi v Sloveniji prav dobro zaveda, saj sloni ta zavest na grenkih izkušnjah preteklih dni. Tudi v sami Ljubljani nas je mnogo in premnogo takih, ki smo na lastni koži preizkusili recept pridobivanja pristašev s pomočjo bombončka v eni roki in biča v drugi. Deset let je tega, odkar smo se poslovili od demokracije in istočasno prišli pod knuto diktature, ki je vso svojo moč pokazala baš nad ubogo uradniško paro. Si naš — nisi naš! To je bilo geslo, ki je bilo merodajno za upoštevanje državnega nameščenca. Pri tem in s tem so se ustvarjali značaji, da se nas Bog usmili. Še danes naletiš na uradnika — cunjo, ki ga ni sram izraziti se: «Jaz sem za vsakogar, kdor bo prišel! Jaz sem bil član JNS, sedaj sem član JRZ in bom član vsake organizacije, ki bo prišla do oblasti! Jaz sem že dosti poizkusil!» In tak človek je danes upoštevan, je forsiran in za to svojo «značaj-

nost» nagrajen z referatom, ki se smatra za enega najlepših v uradu, kjer je zaposlen. To pa ni osamljen primer. Na take in slične primere lahko naletite na vsak korak med državnimi nameščenci. Žalostno je, toda resnično! In kje tiči krivda? Razlogov za to žalostno resnico je več. Brez dvoma je eno glavnih vzrokov beda, v katero so po krivdi slabih režimov pahnjeni vsi uradniki skoro brez izjeme. Zlasti se je to odražalo v časih, ko je gospodovala v državi ozka klika JNS, ki je preganjala celo lastne «nezanesljive in neposlušne» pristaše, ki jih je prestavljala iz kraja v kraj in jim s tem početjem povzročila stroške, zaradi katerih so premnogi zapadli brez lastne krivde v dolgove.

Činitelji, ki so take metode vpeljali naj dobro premislijo, komu so koristili s tako demoralizacijo inteligence, polinteligence in nižjih uslužbenec? So-li koristili državi in njeni moči? Ne! Morda uradništvu samemu? Še manj! Morda sebi? Ne! Kajti vsi taki tiči so pričakali prve prilike, da so svoje voditelje zapustili in se vrgli brž v naročje drugih, ki so prišli za njimi in gotovo že računajo s tem, da napravijo v doglednem času še kak saltmortale. Torej niso koristili nikomur, pač pa mnogim škodovali in to tako občutno, da mar-

sikje sploh ne bo več mogoče popraviti škode.

Ako gremo stvari do dna, pridemo do zaključka, da izvira velik del uradniškega gorja ravno iz medsebojne mržnje in sovražstva, ki sta v zadnjih letih dosegla svojo kulminacijo. Društvo «Slovenska beseda» si je zato nadelo nalogo, da prične s te strani temeljito zdraviti naše javno življenje in zbira v svoje vrste vse tiste, ki so siti medsebojnega sovražstva in preganjanja in, ki so za to, da zavladata zopet v svoji polni moči zakon in pravica. «Slovenska beseda» je za medsebojno strpnost — tako v verskih, kakor tudi v kulturnih vprašanjih — ! Ona je proti strankarskim razprtijam in za konstruktivno delo na gospodarskem polju! «Slovenska beseda» hoče mir in medsebojno spoštovanje med vsemi sloji in zavrača vsak poizkus netenja sovražstva na podlagi kulture in politične pripadnosti. S te strani smo doživeli že dovolj gorja. Treba je kreniti na nova pota, na pota, ki si jih je v svojem programu načrtalo društvo «Slovenska beseda». Kdo bolj, če ne uradnik in sploh državni pa tudi privatni nameščeneec, more biti vesel uspehov po teh smernicah. Le na osnovi načel «Slovenske besede» je mogoče priti boljšim časom nasproti in le po tej poti bo mogoče zopet doseči stalnost in druge dobrine uradništva, ki smo jih pred leti izgubili.

Za dosego teh ciljev je treba naše društvo podpreti vsaj s tem, da vsak, kdor odobrava in se strinja s programom «Slovenske besede», vstopi v naše vrste, se včlani in pomaga z dobrimi nasveti. Delavcev ni nikdar preveč in vsak je dobrodošel, kdor odobrava naše delo. Čim več nas bo, tem več uspehov je pričakovati.

Tudi na žene, državne uslužbenke misli naša «Slovenska beseda». Njih bedni prejemki brez draginskih doklad, ki slone na povsem medsebojni in krivični uredbi, morajo biti izboljšani po načelu, da pripada vsakomur pa naj si bo to moški ali ženska, za enako delo tudi enako plačilo. To krivico je treba odpraviti. «Slovenska beseda» bo tudi to vprašanje ventilirala in upati je, da pri sestavi sedanje vlade uspehi ne bodo izostali. «Slovenska beseda» se dobro zaveda važnosti državnega nameščenca in njegove funkcije v celokupnem državnem aparatu. Pred vsem se pa zaveda tudi razlike med delom zadovoljnega in med delom nezadovoljnega uslužbenca. Zato smatra za eno glavnih svojih nalog pomagati k zadovoljivi ureditvi prejemkov vseh državnih nameščencev, ne glede na kategorijo in spol. Pričakuje pa za te svoje cilje podpore iz vrst samih prizadetih, posebno pa iz vrst onih, ki ne odobravajo nadaljne igračkanje pod firmo klerikalcev in liberalcev, ker so vse te borbe v teh resnih časih popolnoma nepotrebne in zelo škodljive. Danes je potrebno bolj, kakor kdajkoli, skupno delo vseh konstruktivnih elementov za boljšo bodočnost naše lepe Slovenije in celokupne domovine Jugoslavije.

Politični pregled

Notranja politika

Politično življenje v naši državi se v zadnjem času razvija z vedno bolj naglim in močnejšim ritmom. Povsod se opaža pospešena politična aktivnost, katere vir je iskati predvsem v splošnem zanimanju za bodoče trojne volitve in za vprašanje preureditve naše države. Senatne volitve, ki so se vršile preteklo nedeljo, niso povzročile na širšo politično javnost nobenega posebnega vtisa, ker se ni bilo spričo starega volilnega postopka in pa z ozirom na edino vloženo listo JRZ nadejati nobenega presenečenja.

Res živo zanimanje pa vlada za bodoče trojne volitve, namreč za volitve v narodno skupščino, za občinske volitve in za volitve v hrvatski sabor. O teh volitvah se v jugoslovanski javnosti že vsestransko razpravlja in se delajo v vseh političnih strankah, skupinah in pokretih najrazličnejše, v posameznih celo fantastične kombinacije.

Delo na prenosu delokroga posameznih ministrstev in osrednje beograjske vlade na novo banovino Hrvatsko se nadaljuje brez vsakih ovir in se že približuje svojemu zaključku. V ospredje pa stopa preureditev ostalih banovin oziroma pokrajin Jugoslavije, kar izhaja iz raznih političnih pravic ogorčene borbe. Odgovorni politični krogi smatrajo, da se mora preureditev vseh banovin izvesti še pred skupščinskimi volitvami, da bi tako novo izvoljena narodna skupščina lahko dala svojo sankcijo na celotno državno preureditev kot na že izvršeno dejstvo. Nerodno bi namreč bilo, če bi nova skupščina sankcionirala formiranje nove banovine Hrvatske kot izvršeno dejstvo, dočim bi morala sama o povsem sličnih problemih na ostalem ozemlju Jugoslavije šele razpravljati. Ta vprašanja so bila razpravljana predvsem v glavnem odboru JRZ in nato še na konferencah v predsedništvu vlade, katerim so poleg vodstva JRZ prisostvovali tudi še ministri g. dr. Lazar Marković, Boža Maksimović in dr. Konstantinović ter še Zemljoradniške stranke g. dr. Milan Gavrilović. Na teh konferencah so bili izvoljeni posebni ministrski komiteji z nalogo, da izdelajo čimprej načrte o preureditvi vse države in pa osnutke novih političnih zakonov, zlasti volilnega.

Glede preureditve in organizacije ozemlja izven banovine Hrvatske so mnenja močno deljena in ne vlada v tem pogledu soglasje niti v samem vodstvu JRZ. Za formiranje in ureditev samostojne banovine Slovenije po vzorcu sosednje banovine Hrvatske, so se današnji odgovorni politiki še nekako sporazumeli. Ne morejo pa spraviti v sklad svojih pogledov in načrtov glede ostalega ozemlja. Dočim je večina mnenja, da se naj iz vsega preostalega teritorija ustvari enotna banovina Srbija, je podal muslimanski minister g. dr. Džafar Kulenović zelo poudarjeno javno izjavo, v kateri zahteva, naj se ustanovi poleg samostojnih banovin Hrvatske, Slovenije in Srbije še posebna, četrta banovina, ki naj obsega celotno ozemlje Bosne in Hercegovine. Proti tej zahtevi so ogorčeno vstali vsi srbski krogi, predvsem pa bosenski Srbi, ki energično odklanjajo vsako razmejitev ob Drini. Vse kaže, da g. dr. Kulenović, čigar izjavi pripisujejo vladni krogi zgolj osebno ministrovo razpoloženje, uresničenja svoje avtonomne Bosne in Hercegovine v obliki tako imenovane «Jugoslovanske banovine», kaj kmalu še ne bo dočakal.

Dočim je to pereče vprašanje prišlo na dnevni red javnega razpravljanja kot povsem naravna posledica političnega preurejanja države z ustvaritvijo samostojne banovine Hrvatske, je vprašanje bližnjih volitev zahteva celotne najširše politične javnosti iz nekake žive potrebe in iz nekake tradicije. Po vseh znakih sodeč živimo že v predvolilni situaciji. Ustvarjajo se že razne skupne akcije in nastopi sorodno zainteresiranih strank, s tem pa prodirajo v javnost seveda tudi že kombinacije o uspehu te ali one politične odnosno strankarske skupine. V zvezi s tem sta bila v zadnjem času precej pomembna in

jasna govora ministrskega predsednika g. Cvetkovića in pravosodnega ministra g. dr. Lazarja Markovića. Predsednik vlade je poudaril, da mora v državi zavladati povsem nov duh in nov sistem, ki terja nad delom vlade v prvi vrsti močno kontrolo celotnega naroda. Državo je treba vrniti v normalne politične razmere. Gospodarjenja posameznih klik mora biti konec in narodu se mora dejansko pomagati, ker od gole politike in frazarjenja ne more biti niti sit, niti oblečen, niti zadovoljen. Ustvariti je treba v naši domovini resnično demokracijo z izrazitim socialnim obeležjem, posebno pozornost pa je treba posvetiti zlasti mladini, katero so vsi dosednji oblastniki na vodstvu države dosledno in namerano zanemarjali in zapostavljali.

Pravosodni minister g. dr. Marković pa je v svojem velikem govoru, ki ga je imel v Šabcu, podrobno očrtal našo dosednjo politično zgodovino in razvoj od začetka do danes, zlasti pa je razpredel vse napake in vzroke, zaradi katerih ni moglo doslej priti do resničnega in pozitivnega bratskega razmerja med Srbi, Hrvati in Slovenci. V svojih izjavanjih je g. dr. Marković zatrdil, da bomo Jugoslovani že v najkrajšem času prišli do povsem novega stanja glede svobode in političnih ter državljanskih pravic. Napovedal je, da se bodo vršile bodoče volitve po absolutno tajnem in svobodnem načinu ter po čistem proporcionalnem sistemu, verjetno v obliki okrožnih kandidatur brez skupnih državnih list. Dodal pa je še, da se bodo te volitve vodile pod naglasnim vladnim geslom: «Za sporazum ali proti njemu!»

Zunanja politika

Izredna živobarvnost in pestrost, obenem pa nenavadno poudarjena pomembnost mednarodnih dogodkov zadnjih tednov ustvarja v svetu vedno bolj zamotan, da ne rečemo: skoro nerazrešljiv voz. Po likvidaciji Poljske so se oči sveta avtomatično obrnile na evropski zahod, od koder pa ne prihajajo one vesti, kakor bi jih bilo že na izkušnjah iz zadnje svetovne vojne pričakovati. Živčna napetost neprestano narašča, vojne priprave vojujočih se velesil zavzemajo že neverjeten obseg, do prave bitke pa nikjer še ni prišlo. Pomorska vojna terja dan za dnem nove žrtve, na neizmerna morskina svetovnih morij legajo neprestano novi desetisočji ton ladij in blaga, o kaki odločitvi ka nikjer ne duha, ne sluha. Pač pa se opaža v obkoljeni Nemčiji forsirano prizadevanje po zlomitvi blokadnega obroča za vsako ceno, kar pa francoski in angleški generalni štab ob zvesti podpori svoje spretni diplomacije sproti preprečujeta in onemogočata. Na fronti med Maginotovo in Siegfriedovo črto se sliši le tu pa tam slabotno streljanje topov, strojnica in pušk brez vseh večjih sprememb položajev, edino zadnje dni smo mogli brati v nemških uradnih poročilih, da so nemške čete zopet v posesti vsega onega ozemlja, ki so jim ga Francozi že v prvih dneh vojne z nekaj uspešnimi napadi odtrgali. Nekoliko večjo živahnost kaže na obeh straneh protiletalsko topništvo, ki skuša preprečevati vsako širše udejstvovanje in manevriranje sovražnih letal nad svojim ozemljem. Francoska poročila iz prejšnjega tedna pa so poročala o prvi zmagoviti zračni bitki, ko so tri francoska bojna letala napadla nemško zračno eskadro, obstoječo iz 27 letal, in v boju uničila brez sleherne lastne izgube ali škode kar devet nemških letal.

Zelo pomemben mednarodni politični dogodek zadnjega časa predstavlja nedvomno važni sklep senata Združenih držav severnoameriških, ki je po večmesečni trdi borbi sprejel znani Rooseveltov predlog o spremembi dosednjega ameriškega nevtralnostnega zakona, s čimer se ukinja prepoved izvoza orožja, streliva in vsega ostalega vojnega materiala iz Amerike v vojujoče se države, to pa z edino omejitvijo, da vojnega materiala

DIN
39

Bata

ne smejo prevažati ameriške ladje. Sliši se pa, da so Združene države že prodale znaten del svoje trgovske mornarice Angliji in Franciji ter da bosta ti dve velesili prevzeli vojni material na teh ladjah pod lastnima zastavama. V Nemčiji kažejo spričo tega ameriškega koraka zelo miren obraz z obrazložitvijo, da so kaj takega že dolgo pričakovali. Močno pa Nemci zamernjajo Turčiji, da je po propadu svojih pogajanj z Rusijo sklenila s Francijo in Anglijo trden prijateljski in zavezniški sporazum z najširšimi posledicami, koncesijami in obvezami.

Obilo razburjenja, predvsem seveda v Nemčiji, pa je povzročil velikopotezno zasnovan in dovršeno pripravljen atentat, ki je bil izvršen 8. novembra zvečer v meščanski pivnici v Monakovem, kjer je proslavljal Hitler s svojimi najzvestejšimi starimi soborci jubilej svoječasnega narodno-socialističnega državnega udara v Monakovem. Atentat, ki je bil naperjen na Hitlerja, pa se ni posrečil, ker je v stropu nad zborovalno dvorano montirani peklenški stroj eksplodiral nekaj minut po Hitlerjevem odhodu. Nemškega državnega vodjo bi nedvomno zadel strašna smrt, če ne bi bil proti svojemu vsakoletnemu običaju zapustil omenjenega lokala nekoliko poprej, kakor običajno. Atentat je zahteval 8 smrtnih žrtev, večje število narodnih socialistov pa je bil ranjenih. Atentat je razumljivo izzval v vsej Nemčiji silen val ogorčenja, ki prihaja predvsem do izraza v ukrepih vodstva nemške vojske in državne policije, nič manj pa seveda tudi v celotnem nemškem tisku. Nemški listi, poudarjajoč enako stališče nemških uradnih krogov, pišejo, da je povzročitelj in zasnovatelj atentata iskati edinole v inozemstvu, ki je danes sovražno razpoloženo proti Nemčiji in njene mu vodji. Na take korake tujine bo odgovorila Nemčija z vsem svojim orožjem. O tem odgovoru pravijo nemški listi, da bo strašno in nepopisen, Hitlerju so bile poslale v Berlin skoro iz vseh držav čestitke na srečni rešitvi. Med brzojavkami ostalih vladarjev je prispela tja tudi čestitka jugoslovanskega kneza-

namestnika Pavla. Nemška policija je uvedla vsestransko temeljito preiskavo in je baje že našla zanesljive niti, ki vodijo k razkritju atentatorjev.

Naglo kopičenje nemške vojske na belgijsko-nizozemski meji je vzbudilo v obeh teh nevtralnih nemških sosedah veliko vznemirjenje in razburjenje. V vsej naglici in brez vseh običajnih priprav je obiskal belgijski kralj Leopold nizozemsko kraljico Viljmino, nakar je ta vladarska dvojica naslovila na vse vojskujoče se sile nov miroven apel, ki pa ni našel nikjer pravega odmeva.

Pogajanja med Rusijo in Finsko so ostala kljub ponovnim poskusom in izmenjavanjem predlogov z obeh strani brez vsakega pozitivnega rezultata. Finska delegacija je že tretjič brez uspeha zapustila moskovska tla, vendar pa o postritvi odnošajev med obema državama zaenkrat še ni mogoče govoriti, čeprav se v evropskem tisku vedno bolj množijo alarmantne vesti o ruskem ultimatu Finski.

Vojnih vesti z Daljnega vzhoda svetovni listi skoro več ne registrirajo, saj se je vojna dejansko prenesla na evropska tla, kjer je iz konfliktov med narodi pričakovati vsekakor usodnejših zapletljajev, kakor pa med rumenokožci ob Tihem oceanu.

Kake napovedi in kombinacije o razvoju evropskega in svetovnega položaja bi bile danes vsekakor preuranjene, če že ne docela iluzorne, in nam zato ne preostaja drugega, kakor da se povsem prepustimo bodočnosti in da ohranimo mirne živice, pa naj nam ta prinese že kakoli.

Iz Ljutomera

smo dobili obširen dopis, v katerem se opisuje zborovanje, ki se je vršilo pretekli mesec tam pod predsedstvom pos. Pavla Horvata iz Male Nedelje. Žal dopis ni več aktualen, da bi mogli priobčiti celega, zato posnamemo iz njega samo bistvene točke.

Dopisnik, ki je prisostvoval zborovanju, nas zagotavlja, da to zborovanje ni zaslužilo smenjenja in omalovaževanja, ki ga je bilo deležno po dnevnem časopisu. Zborovanje je bilo zelo dobro obiskano, zlasti po delegatih iz Prekmurja ter je napravilo dober vtis. Predsednik Pavle Horvat je podal obširno in podrobno poročilo o političnem položaju v Sloveniji ter ga primerjal s položajem na Hrvatskem, češ da so Hrvatje dosegli svoje uspehe zaradi tega, ker so se prvi otrsli pogubonosnega strankarstva ter se zbrali pod enim praporom. Tudi mi Slovenci zahtevamo zase enake pravice in dolžnosti kot so jih dosegli Hrvati. Mi, ki živimo na deželi ne poznamo strankarstva, zato odklanjamo tiste, ki ga nosijo v naše vrste, pa naj si že bodo gospodje te ali one sorte. Dobrodošel nam je vsak izobraženeec, ki nam hoče pomagati, odklanjamo one, ki razdirajo, da bi ribarili v kalnem.

Za njim je govoril g. Alojz Janžekovič, posestnik iz Stranjcev in znani kmečki delavec, i

Deloval bo na to, da se v Sloveniji uveljavi nov pokret, ki bo neodvisen od obstoječih političnih strank.

Govorilo je nato še mnogo govornikov, ki so vsi soglašali v tem, da je treba pričeti v Sloveniji z novim delom.

Osnovna načela novega pokreta naj bodo: Vera v Boga, suverenost naroda, gospodarska preosnova, socialna pravičnost. Zborovalci so obsodili razdiralno delo dr. Lončarja, P. Kreutzerja in še nekaterih njihovih prijateljev ter odklonili nadaljno sodelovanje z njimi.

Izvoljen je bil poseben akcijski odbor.

